

Total No. of Printed Pages—7

3 SEM TDC SOC G 1

2 0 1 3

(November)

SOCIOLOGY

(General)

Course : 301

(Techniques of Social Research)

Full Marks : 80

Pass Marks : 32

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. তলত দিয়া শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা : 1×8=8

Choose the correct answer from the following :

(a) বৈজ্ঞানিক পদ্ধতিৰ বৈশিষ্ট্য তলৰ কোনটো নহয়?

Which one of the following is not the characteristic of scientific method?

(i) পুনৰীক্ষণশীলতা

Verifiability

(ii) নিৰীক্ষণমূলক

Observable

(iii) অনিৰ্দিষ্টতা

Nonspecific

(iv) আত্ম-সংশোধনমূলক

Self-corrective

- (b) “সামাজিক গৱেষণা হ’ল এক বিজ্ঞানসন্মত পদ্ধতি যাৰ দ্বাৰা যুক্তিসংগত আৰু প্ৰণালীবদ্ধ কৌশলেৰে নতুন বাস্তৱ তথ্য আবিষ্কাৰ কৰা হয় নাইবা পুৰণা সত্যক পুনৰীক্ষণ কৰা।” এই উক্তিটো কোনে আগবঢ়াইছে?

“Social research may be defined as a scientific undertaking which, by means of logical and systematized techniques aims discover the new facts or verify the old facts.” Who has given this statement?

- (i) পি. ভি. ইয়ঙ
P. V. Young
- (ii) গোড্ আৰু হাট্
Goode and Hatt
- (iii) উইলিয়াম এইচ. জৰ্জ
William H. George

- (c) *Scientific Social Survey and Research*
গ্ৰন্থখন ৰচনা কৰিছে

The book, *Scientific Social Survey and Research* was written by

- (i) পি. ভি. ইয়ঙ
P. V. Young
- (ii) বি. এন. ঘোষ
B. N. Ghose
- (iii) গোড্ আৰু হাট্
Goode and Hatt

(d) তলৰ কোনটো যাদৃচ্ছিক নমুনা বাছনি পদ্ধতিৰ কৌশল নহয় ?

Which one of the following is not the technique of random sampling?

(i) লটাৰী পদ্ধতি

Lottery method

(ii) ইচ্ছাকৃতভাৱে গৱেষকে নিৰ্বাচন কৰা নমুনা

Purposive selection of sample by the researcher

(iii) গ্ৰীড পদ্ধতি

Grid system

(e) গৱেষণা পৰিকল্পনাৰ এটা বৈশিষ্ট্য হৈছে

One of the characteristic of hypothesis is

(i) নিৰ্দিষ্ট আৰু প্ৰণালীবদ্ধ

specific and systematic

(ii) জটিল

complex

(iii) সিদ্ধান্তৰ লগত জড়িত নহয়

Not related to theory

(f) “সাক্ষাৎকাৰ প্ৰক্ৰিয়া মূলতঃ এক সামাজিক আন্তঃক্ৰিয়া।”
এই উক্তিটো কাৰ ?

“Interviewing is fundamentally a process of social interaction.” Whose statement is this?

(i) পি. ভি. ইয়ঙ

P. V. Young

(ii) গোড় আৰু হাট্
Goode and Hatt

(iii) চি. আৰ. কোথাৰী
C. R. Kothari

(g) সামাজিক গৱেষণাৰ বাবে প্ৰকল্প ৰচনা কৰিব পৰা হয়
Hypothesis for social research can be
formulated through

(i) অন্বেষণমূলক অভিকল্পৰ সহায়ত
with the help of exploratory research
design

(ii) বৰ্ণনাত্মক গৱেষণা অভিকল্পৰ সহায়ত
with the help of descriptive research
design

(iii) পৰীক্ষামূলক গৱেষণা অভিকল্পৰ সহায়ত
with the help of experimental
research design

(h) তলত দিয়া ৰাশিসমূহৰ পৰা মাধ্যিকী নিৰ্ণয় কৰা :

Calculate the median from the following :

25, 15, 23, 40, 27, 25, 23, 25, 20

(i) 25

(ii) 15

(iii) 40

2. তলৰ যি কোনো চাৰিটাৰ বিষয়ে চমুকৈ লিখা (প্ৰতিটো 150 শব্দৰ ভিতৰত) : 4×4=16

Write on any *four* of the following (**within 150 words** each) :

- (a) বস্তুনিষ্ঠতা
Objectivity
- (b) সামাজিক জৰীপ
Social survey
- (c) সামাজিক গৱেষণাত নমুনা বাছনি পদ্ধতিৰ গুৰুত্ব
Importance of sampling in social research
- (d) বৰ্ণনাত্মক গৱেষণা অভিকল্প
Descriptive research design
- (e) অংশগ্ৰহণকাৰী পৰ্যবেক্ষণ
Participant observation
- (f) অংশগ্ৰহণকাৰী পদ্ধতি
Participatory method

3. তলত দিয়া যি কোনো চাৰিটা প্ৰশ্নৰ উত্তৰ দিয়া (প্ৰতিটো 500 শব্দৰ ভিতৰত) : 14×4=56

Answer any *four* questions from the following (**within 500 words** each) :

- (a) বৈজ্ঞানিক পদ্ধতি কি? সামাজিক গৱেষণাত বৈজ্ঞানিক পদ্ধতিৰ ব্যৱহাৰৰ বিষয়ে চমুকৈ লিখা।

What is scientific method? Write briefly on the use of scientific method in social research.

- (b) সামাজিক গৱেষণাৰ প্ৰকল্প ৰচনা কৰোঁতে এজন সামাজিক গৱেষকে কোনবিলাক দিশৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিব লাগে ?

What are the various aspects a social researcher should give importance in formulating a hypothesis for social research?

- (c) সামাজিক গৱেষণাত প্ৰয়োগ হোৱা বিভিন্ন বৈজ্ঞানিক পদ্ধতিসমূহ কি কি ? পদ্ধতি আৰু কৌশলৰ মাজত পাৰ্থক্য নিৰ্ণয় কৰা।

What are the various scientific methods that are used in social research? Distinguish between method and technique.

- (d) এখন ভাল সাক্ষাৎকাৰ সূচীৰ প্ৰধান বৈশিষ্ট্যসমূহ কি কি ?

What are the salient features of a good interview schedule?

- (e) সামাজিক গৱেষণাত নমুনা অধ্যয়ন পদ্ধতিৰ ব্যৱহাৰ আৰু ইয়াৰ গুৰুত্ব সম্পৰ্কে চমুকৈ আলোচনা কৰা।

Discuss briefly on the usefulness and importance of case study method in social research.

- (f) এখন ভাল গৱেষণাৰ প্ৰতিবেদনত কোনবিলাক দৰকাৰী গুণ থাকিব লাগে ?

What should be the essential qualities of a good research report?

(7)

(g) বহুলক কি ? তলৰ তালিকাখনৰ পৰা বহুলক নিৰ্ণয় কৰা :

What is mode? Calculate mode from the following table :

প্ৰাপ্ত নম্বৰ <i>Marks obtained</i>	ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ সংখ্যা <i>No. of Students</i>
10-25	6
25-40	20
40-55	44
55-70	26
70-85	3
85-100	1
